

VMS: RISK_ROOT:<FR02.DATA>FRISK02.SAS7BDAT

windows: (RISK_R:<FR02.DATA>FRISK02.SAS7BDAT)

SAS:ssa sokerirasitus-tutkitut löytyvät SOKRAS-muuttujan avulla (if SOKRAS=1)

Kansanterveyslaitos

FORM 03

Valtakunnallinen tutkimus

"Aikuistyyppin diabeteksen perinnöllisyys Suomessa"

FR02GL

OHJEET VASTAAJALLE

Kysymyksiin vastataan rengastamalla sen vaihtoehdon numero, joka sopii kohdallenne tai kirjoittamalla kysytty tieto sitä varten varattuun tilaan. Lukekaa kysymys ennen vastaamista huolellisesti.

Muistakaa vastata kaikkiin kysymyksiin - myös kieltävä vastaus on merkittävä näkyviin joko rengastamalla vaihtoehto "ei" tai merkitsemällä "0" vastaukselle varattuun tilaan.

Esimerkki 2. Montako kertaa olitte sairaalahoidossa viimeksi kuluneen vuoden (12 kk) aikana?

___/___/ kertaa, yhteensä ___/___/___ päivää

Jos ette lainkaan, merkitkää 0

VASTAUSLOMAKE

Nimi: _____
etunimet sukunimi

ETUNIMI

SUKUNIMI

Puhelinnumero: _____ (koti) _____ (työ)

PUH_KOTI

PUH_TYO

1. Missä olette syntyneet? Kirjoittakaa paikkakunta, lääni ja maa.

paikkakunta
SOK_S_PK

lääni

SOK_S_LN

maa

SOK_S_MAA

2. Mikä on ammattinne? _____

SOK_AMMATTI

3. Millainen on työaikanne?
SOK_TYOAIKA

- 1 työ on säännöllistä päivätyötä
- 2 työ on säännöllistä 2- tai 3-vuorotyötä
- 3 työ on ilta- tai yötyötä
- 4 työaika on epäsäännöllinen
- 5 en ole työssä
- 6 osa-aikatyö-/eläke

4. **Onko Teillä koskaan ollut mitään seuraavia lääkärin toteamia tai hoitamia sairauksia? Ympyröikää numero 1 kyseisten sairauksien kohdalta.**

kyllä

Diabetes (sokeritauti)	1	SOK_S1_DIAB
Kohonnut verenpaine, verenpainetauti	1	SOK_S2_RR
Sydämen vajaatoiminta	1	SOK_S3_SYDV
Sydänkohtaus, sydäninfarkti	1	SOK_S4_SYDK
Rintakipu rasituksessa (Angina pectoris)	1	SOK_S5_RINTK
Aivohalvaus	1	SOK_S6_AIVOH
Aivoverenvuoto	1	SOK_S7_AIVOV
Korkea kolesteroli	1	SOK_S8_KORKK
Syöpä	1	SOK_S9_SYOPA
Keuhkoastma	1	SOK_S10_ASTM
Keuhkolaajentuma, krooninen keuhkoputkentulehdus, krooninen keuhkokatarri	1	SOK_S11_KLAA
Sappikiviä, sappirakontulehdus	1	SOK_S12_SAPP
Munuaissairaus	1	SOK_S13_MUN
Pitkäaikainen virtsateiden tulehdus, munuaistulehdus	1	SOK_S14_VIRT
Nivelreuma	1	SOK_S15_REUM
Muu nivelsairaus	1	SOK_S16_NSAI
Selän kulumavika, muu selkäsairaus	1	SOK_S17_SELK
Pitkäaikainen maksasairaus	1	SOK_S18_MAKS
Haimatulehdus, muu pitkäaikainen haimasairaus	1	SOK_S19_HAIM
Silmänpohjan rappeutuma	1	SOK_S20_SILP
Muu silmäsairaus	1	SOK_S21_SILS
Katkokävely (alaraajojen valtimotauti)	1	SOK_S22_KATK

5. **Mitä lääkärin määräämiä lääkkeitä käytätte säännöllisesti?**

Ilmoittakaa lääkkeen nimi, annos ja montako kertaa päivässä otatte annoksen (esimerkki: Mindiab 5 mg, 2 tablettia, 2 kertaa/päivä). Mikäli ette käytä lääkkeitä, kirjoittakaa "en mitään".

Lääkkeen nimi	Annos	Montako kertaa päivässä

SOK_EILAAKKEITA

6. **Kuinka monta kertaa olette olleet sairaalahoidossa viimeisen vuoden (12kk) aikana? (Jos ette yhtään, vastatkaa 0.)**

/__/__/kertaa, yhteensä /__/__/__/_/ päivää
SOK_SAIRH_K SOK_SAIRH_P

7. **Onko Teiltä milloinkaan tutkittu veren sokeripitoisuutta? Milloin viimeksi?**

- 1 viimeksi kuluneen 1/2 vuoden aikana
- 2 1/2 vuotta - 1 vuotta sitten
- 3 1 vuotta - 5 vuotta sitten SOK_VS_TUTK
- 4 yli 5 vuotta sitten
- 5 ei milloinkaan
- 6 en tiedä

8. **Onko Teillä milloinkaan todettu olevan korkea tai kohonnut veren sokeriarvo?**

- 1 ei SOK_VS_KORK
- 2 kyllä

9. **Onko lääkäri koskaan todennut Teillä diabeteksen tai piilevän sokeritaudin?**

- 1 ei ----> siirtykää kysymykseen 13 SOK_DIAB
- 2 kyllä, piilevän sokeritaudin
- 3 kyllä
 - 3.1 tyyppi 1 eli insuliininpuutos diabeteksen
 - 3.2 tyyppi 2 eli aikuistyyppin diabeteksen SOK_DIAB_T
 - 3.3 en tiedä tyyppiä
- 4 kyllä, raskausajan diabeteksen

10. **Minkä ikäisenä tämä todettiin?**

/__/__/vuoden iässä SOK_TODIKA

11. **Määrättiinkö Teille diabeteksen toteamisen yhteydessä jotain seuraavista hoidoista?**

- 1 vain dieettihoitoa (ruokavalio) SOK_HOITO_M
- 2 tablettihoitoa
- 3 insuliinihoitoa
- 4 insuliinia ja tabletteja yhdessä
- 5 ei hoitoa

12. **Kuinka Teidän diabetestanne hoidetaan tällä hetkellä? SOK_HOITO_NT**

- 1 vain dieettihoidolla (ruokavalio)
- 2 tableteilla
- 3 insuliinilla ----> minkä ikäinen olitte kun insuliini aloitettiin? _____ vuotta
- 4 insuliinilla ja tableteilla yhdessä SOK_INS_V
- 5 ei hoitoa

13. Mikä on ollut suurin painonne (naisilla raskautta lukuunottamatta)?

/__/_/_/_/ kg SOK_S_PAINO

14. Missä terveyskeskuksessa tai sairaalassa yleensä asioitte?

SOK_TK

15. Missä terveyskeskuksessa tai sairaalassa olette ollut viimeksi tutkittavana tai hoidettavana?

SOK_TK_VIIM

16. Jos sairastatte diabetesta, niin missä terveyskeskuksessa tai sairaalassa olitte hoidossa, kun diabetes todettiin?

SOK_DIAB_TK

17. Mikä oli syntymäpituutenne? (Jos ette tiedä, vastatkaa 0)

/__/_/_/ cm SOK_SYNT_CM

18. Mikä oli syntymäpainonne?

SOK_SYNT_GR

/__/_/_/_/_/ g (Mieluiten sadan gramman tarkkuudella. Jos ette tiedä, niin merkitkää arvioimanne syntymäpaino alapuolelle.)

Arvioin, että syntymäpainoni oli /__/_/_/_/_/ grammaa.

SOK_ASYNT_GR

19. Onko painonne muuttunut edeltävän kuukauden (4 viikon) aikana?

1	pysynyt samana	SOK_P_MUUT
2	noussut _____ kg	SOK_NOUSU
3	laskenut _____ kg	SOK_LASKU

20. Kuinka paljon painoitte noin 20-vuotiaana?

/__/_/_/_/ kg SOK_P_20

21. Millainen ruumiinrakenteenne on verrattuna muihin ihmisiin?

1	olen selvästi tavallista lihaksikkaampi	SOK_R_RAK
2	olen jonkin verran tavallista lihaksikkaampi	
3	lihakseni ovat tavallisen kokoiset	
4	lihakseni ovat tavallista hennommat	

28. Mitkä seuraavista ovat mielestänne tyyppin 2 eli aikuistyyppin diabetekseen liittyviä sairauksia?

	kyllä	ei	
laktoosi-intoleranssi	1	2	SOK_ADS_LI
silmän verkkokalvon sairaus	1	2	SOK_ADS_SVS
jalkavauriot ja -haavaumat	1	2	SOK_ADS_JV
impotenssi	1	2	SOK_ADS_IMP
uniapnea	1	2	SOK_ADS_UA
munuaissairaus	1	2	SOK_ADS_MUN
sepelvaltimotauti	1	2	SOK_ADS_SEP
osteoporoosi	1	2	SOK_ADS_OST
aivohalvaus	1	2	SOK_ADS_AH

29. Mitkä ovat mielestänne tyyppin 2 eli aikuistyyppin diabeteksen ehkäisykeinoja?

	kyllä	ei	
Laihduttaminen normaalipainoon	1	2	SOK_ADE_NP
5-10 prosentin painonlasku	1	2	SOK_ADE_PL
Vyötärölle kertyneiden liikakilojen karistaminen	1	2	SOK_ADE_VYO
Arkiliikunnan lisääminen	1	2	SOK_ADE_ARK
Kuntoliikunnan aloittaminen	1	2	SOK_ADE_KUN
Stressin vähentäminen, riittävä lepo	1	2	SOK_ADE_STR
Vitamiini- ja kivennäisvalmisteiden käyttö	1	2	SOK_ADE_VIT
Lääkehoito	1	2	SOK_ADE_LAA
Tupakoimattomuus/tupakoinnin lopettaminen	1	2	SOK_ADE_TUP
Alkoholin käytön vähentäminen	1	2	SOK_ADE_ALK
Kahvinjuonnin vähentäminen	1	2	SOK_ADE_KAH
Suolan käytön vähentäminen	1	2	SOK_ADE_SUO
Vilja- ja kasvispainotteinen, kuitupitoinen ruoka	1	2	SOK_ADE_VIL
Vähärasvainen ruoka, kasvisrasvojen suosiminen	1	2	SOK_ADE_RAS

30. Mitkä ovat mielestänne tyyppi 2 diabeteksen vaaratekijät?

	kyllä	ei	
Stressi	1	2	SOK_ADV_STR
Korkea verenpaine	1	2	SOK_ADV_VP
Korkea veren kolesteroli	1	2	SOK_ADV_KOL
Lihavuus	1	2	SOK_ADV_LIH
Runsas sokerin käyttö	1	2	SOK_ADV_SOK
Vähäinen ravinnon kuitupitoisuus	1	2	SOK_ADV_KUI
Runsas rasvan syönti	1	2	SOK_ADV_RAS
Runsas alkoholin käyttö	1	2	SOK_ADV_ALK
Vähäinen työliikunta	1	2	SOK_ADV-TL
Vähäinen vapaa-ajan liikunta	1	2	SOK_ADV_VL

TYYPIN 2 DIABETEKSEN SAIRASTUMISRISKIN ARVIOINTILOMAKE

Rengasta oikea vaihtoehto ja laske pisteet yhteen.

1. Ikä

- 0 p. Alle 45 v.
2 p. 45 – 54 v.
3 p. 55 – 64 v.
4 p. Yli 64 v.

SOK_IKA

2. Painoindeksi

(katso taulukosta kääntöpuolelta)

- 0 p. Alle 25 kg/m²
1 p. 25 – 30 kg/m²
3 p. Yli 30 kg/m²

SOK_PAINO_I

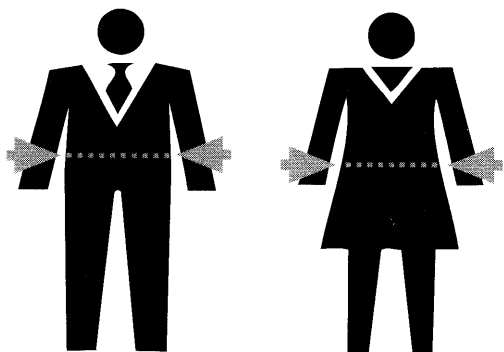
3. Vyötärönympäryys mitattuna kylkiluiden alapuolelta (yleensä navan kohdalta)

SOK_VYOT
NAISET

MIEHET

- 0 p. Alle 94 cm
3 p. 94 – 102 cm
4 p. Yli 102 cm

- Alle 80 cm
80 – 88 cm
Yli 88 cm

4. Sisältyykö jokaiseen päivääsi yleensä vähintään puoli tuntia liikuntaa työssä ja/tai vapaa-ajalla ns. arkiliikunta mukaan lukien?

- 0 p. Kyllä
2 p. Ei

SOK_LIIKUNTA

5. Kuinka usein syöt kasviksia, hedelmiä tai marjoja?

SOK_KASVI

- 0 p. Päivittäin
1 p. Harvemmin kuin joka päivä

6. Oletko koskaan käyttänyt säännöllisesti verenpainelääkkeitä?

- 0 p. En
2 p. Kyllä

SOK_VP_L

7. Onko verensokerisi joskus todettu olevan koholla (esim. terveystarkastuksessa, jonkin sairauden yhteydessä, raskauden aikana)?

- 0 p. Ei
5 p. Kyllä

SOK_VERENS

8. Onko perheenjäsenilläsi tai sukulaisillasi todettu diabetesta (tyypin 1 tai 2 diabetesta)?

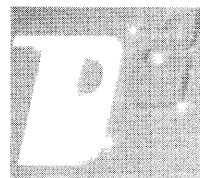
- 0 p. Ei
3 p. Kyllä: isovanhemmilla, vanhempien sisaruksilla tai serkuilla (mutta ei omilla vanhemmilla, sisaruksilla tai lapsilla)
5 p. Kyllä: vanhemmilla, sisaruksilla tai omilla lapsilla

SOK_D_PERHE

Riskipisteitä yhteensä

Riski sairastua tyypin 2 diabetekseen kymmenen vuoden kuluessa on

- alle 7 Pieni: arviolta yksi sadasta sairastuu
7 – 11 Jonkin verran lisääntynyt: arviolta yksi 25:stä sairastuu
12 – 14 Kohtalainen: arviolta joka kuudes sairastuu
15 – 20 Suuri: arviolta joka kolmas sairastuu
yli 20 Hyvin suuri: arviolta puolet sairastuu

Seuraavaksi voitte esittää lisäyksiä tai täydennyksiä, mikäli kysymyksissämme ei ole tullut esille jotain terveyteenne liittyvää asiaa.

SOK_HUOM

Kysely päättyy tähän. Jos Teillä oli vaikeuksia vastata kysymyksiin, kertokaa niistä tutkimuskäyntinne yhteydessä hoitajalle.

KIITOS VAIVANNÄÖSTÄNNE!